

KESKKONNAAMET

Toomas Naelapää
Novarc Group AS
toomas.naelapaa@novarc.ee

Teie 06.05.2024

Meie 05.06.2024 nr 7-9/24/9662-2

**Riigitee 46 Tatra-Otepää-Sangaste km 12,972-
25,683 Makita-Otepää lõigu rekonstrueerimise
põhiprojektist**

Austatud Toomas Naelapää

Edastasite Keskkonnaametile läbivaatamiseks ja seisukoha andmiseks riigitee 46 Tatra-Otepää-Sangaste km 12,972-25,683 asuva Makita-Otepää lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti.

Projekti eesmärgiks on riigitee 46 Tatra-Otepää-Sangaste km 12,972- 25,683 asuva Makita-Otepää lõigu rekonstrueerimine ning riigitee äärde kogu rekonstrueeritava lõigu paremale poole maanteed jalg- ja jalgrattatee rajamine. Jalg- ja jalgrattatee on jaotatud omakorda nelja etappi, et võimaldada jalg- ja jalgrattatee etapiviisilist rajamist. Projekteeritud maantee plaanilahendus järgib suuresti olemasoleva maantee plaanilahendust, õgvendusi kavandatud ei ole.

Valdav osa projektiga seotud maa-alast asub Otepää looduspargi¹ Otepää piiranguvööndis ja Neeruti-Käpa piiranguvööndis². Otepää looduspargi kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada, taastada, uurida ja tutvustada Otepää kõrgustikule iseloomulikke loodus-ja pärandmaastikke ja looduse mitmekesisust, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele.

Keskkonnaamet on läbi vaadanud koostatud põhiprojekti ning märgib järgmist:

1. Tööala muruala kattub kaardipildil (DWG failid) nelja alaga³, kus on kaardistatud Natura elupaigad vanad loodusmetsad (9010*). Need samad alad on kantud EELISes projekteeritavate alade kihile⁴. Kattumise ulatus on väikene (kokku 0,05 ha) ja tegevus mõjutab metsaservi. Märgime, et nende alade üldine looduskaitseväärus ei ole kõrge, sest need paiknevad teemõjualas. Ühtlasi on Otepää looduspargis kaardistatud elupaigatüüpi vanad loodusmetsad (9010*) ulatuses, millega on tagatud kaitse-eesmärkide kaitse.

Tööala kattub vähesel määral (0,26 ha) ka projekteeritava Otepää sihtkaitsevööndiga⁵, mille eesmärk on tagada laane- ja salumetsade tõhusam kaitse. Oleme seisukohal, et kavandatav tegevus ei kahjusta viljakaid metsi olulisel määral, sest mõjutatav ala on

¹ Vabariigi Valitsuse 01.12.2016 määrus nr 135, „Otepää looduspargi kaitse-eeskiri“

² Registrikood KLO1100447 ja KLO1101648

³ EELIS ID-d: -1 515 045 083; -2 058 204 512; -2 064 140 086; -2 064 140 086

⁴ Metsaelupaikade looduskaitseala, Metsaelupaikade sihtkaitsevöönd EELIS ID 996 326 004

⁵ EELIS ID 1 528 816 258

väike. Teeprojekti elluviimine ei takista looduspargi eesmärkide saavutamist ning antud juhul (tee rekonstrueerimine) on tegemist olulise avaliku huvi objektiga.

2. Tööde käigus võivad hävida III kaitsekategooria liikide *Dactylorhiza baltica*⁶ (balti sõrmkäpp), *Dactylorhiza incarnata*⁷ (kahkjaspunane sõrmkäpp), *Listera ovata*⁸ (suur käopõll), *Epipactis helleborine*⁹ (laialehine neiuvaip) kasvukohad, kuna need jäävad teemulde nõlvale ja mulde kõrvale. Kasvukohtadel toimub teekraavide ehitus ning jalg- ja jalgrattatee ehitus. Looduskaitseaduse § 55 lõike 8 järgi on keelatud III kaitsekategooria taimede hävitamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. KeA hinnangul on ehitusloa etapis vajalik kindlasti täiendav botaaniku eksperthinnang, kes hindab, kas elupaikades liigi leiukohad hävivad või on liigid piirkonnas sagedasemad ning tegelikkuses ei hävi. Kui liikide elupaiku pole piirkonnas piisavalt ning ehitustööde tõttu võivad need hävida, on vajalik nende liikide osaline ümberasustamine. Palume enne töödega alustamist selles osas Keskkonnaametit eelnevalt informeerida. Liikide ümberasustamine toimub Vabariigi Valituse määruse¹⁰ alusel ja selleks on vajalik esitada KeA-le kirjalik taotlus, kus määruuses toodu on kirjeldatud.
3. Tööala kattub projekteeritava Vaimukera männi piiranguvööndiga¹¹. Vaimukera männi kohta on arborist-konsultant Sulev Järve (Dendro SJ OÜ) andnud hinnangu¹², et puu väärib kaitset ning seda võib ohustada ehitustegevus. Jalg- ja jalgrattatee serv jääb Vaimukera männist hinnanguliselt 4 meetri kaugusele.
Kuigi projekti seletuskirjas on märgitud, et *Vaimukera mänd peab säilima ja seda ehitustööde käigus kahjustada ei tohi*, siis olemasoleva teabe põhjal puudub Keskkonnametil veendumus, et projektiga kavandatud tööd puu head seisundit negatiivselt ei mõjuta, mistõttu peame oluliseks, et projekti elluviimiseks on vajalik täiendavalt dendroloogi hinnang. Hetkel kajastab teeprojekti seletuskiri teemat liiga napisõnaliselt.
Juhime tähelepanu, et kui on esitatud loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanek, siis on haldusorganil, kellele on esitatud taotlus muu haldusakti andmiseks, mis võib mõjutada ettepanekus nimetatud loodusobjekti seisundit, õigus peatada haldusakti andmise menetlus. Haldusakti andmise menetlus peatatakse kuni loodusobjekti kaitse alla võtmise või kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse tegemiseni, kuid mitte kauemaks kui 28 kuuks haldusakti andmise menetluse peatamise otsuse tegemisest arvates.
4. Tee rekonstrueerimisel ning jalg- ja jalgratta tee ehitamisel s.t vooluveekogude ületamisel ehk truupide paigaldamisega veekogusse ei tohi muuta vooluveekogude veetaset. Lisaks peame vajalikuks, et truupide ja truubisildade (Elva jõeale jalg- ja jalgrattatee alla) paigaldamiseks oleks projekti koosseisus tööjoonised, mille peale on märgitud praegune vooluveekogu põhjakõrgus, truubi (silla) põhjakõrgus, mõõtmed. Antud projekti seletuskirjas on paigalduskirjeldus ning tüüpjoonised.

Lisaks suuname tähelepanu järgmistele punktidele, millega tuleb projekti elluviimisel arvestada:

1. Veekogu kalda joone muutmine, veekogu süvendamine või veekogu põhja süvenduspinnase paigutamine mahuga alates 100 kuupmeetrist ja veekogusse tahkete

⁶ EELIS: KLO933786; KLO9337864; KLO9337872

⁷ EELIS: KLO9337880; KLO9337886

⁸ EELIS: KLO9337921

⁹ EELIS: KLO9341506

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/116122020004>

¹¹ EELIS ID -1 971 318 548

¹² https://kirke.sise.envir.ee/dhs/Active/_layouts/15/RM/ViewDocument.aspx?ID=3326471

ainete paigutamine mahuga alates 100 kuupmeetrist on veeloa kohustuslikud tegevused¹³. Veekogu, välja arvatud meri, süvendamine 5–100 kuupmeetrit või sellise veekogu põhja samas mahus süvenduspinnase paigutamine on veekeskkonnariskiga tegevus, milleks tuleb esitada veekeskkonnariskiga tegevuse registreering¹⁴.

2. Projektiga kavandatud jalg- ja jalgratta tee ulatub mitmes lõigus (nt Elva jõe, Kaarnaoja, Kintsli oja, Laguja oja) kalda ehituskeeluvööndisse, kus üldjuhul on uute hoonete ja rajatiste ehitamine on keelatud¹⁵. Ehituskeeld ei laiene kehtestatud detail- või üldplaneeringuga avalikult kasutatavale teele¹⁶. Suuname tähelepanu, et kuigi koostamisel olev üldplaneering näeb ette kogu rekonstrueeritavas teelõigus jalg- ja jalgratta tee rajamist, siis kehtiva Palupera valla üldplaneeringu kohaselt ei ole jalg- ja jalgratta teed Nõuni küla keskusest edasi Makita poole ettenähtud, mistõttu Laguja oja kalda ehituskeeluvööndisse jalg- ja jalgratta tee rajamine on Keskkonnaameti hinnangul vastuolus looduskaitseadusega. Looduskaitseaduse sätestatud kalda ehituskeeluvööndi nõuete järgimine ning erandi rakendamise õiguspärasuse väljaselgitamine ja kohaldamine on kohaliku omavalitsuse pädevuses.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Holtsmann

juhtivspetsialist

looduskasutuse osakond

Maret Voolaid 59064927 (looduskasutus)

maret.voolaid@keskkonnaamet.ee

Sander Laherand 56927990 (looduskaitse planeerimise osakond)

sander.laherand@keskkonnaamet.ee

¹³ Veeseadus § 187 punktid 8, 9 ja 17

¹⁴ Veeseadus § 196 lg 2 punkt 2

¹⁵ Looduskaitseadus § 38 lg 3

¹⁶ Looduskaitseadus § 38 lg 5 p 10